

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy senátu JUDr. Jaroslava Vlašína a soudců JUDr. Milana Kamlacha a JUDr. Jiřího Pally v právní věci žalobkyně: **MgA. K. Š.**, zast. JUDr. Vítém Vohánkou, advokátem se sídlem Praha 4, Na Zámecké 457/5, proti žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**, se sídlem Praha 5, Křížová 25, o přezkoumání rozhodnutí žalované ze dne 2. 3. 2007, čj. X, o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 13. 12. 2007, čj. 3 Cad 31/2007 - 39,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II. Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

Včas podanou kasační stížností napadla žalobkyně v záhlaví uvedený rozsudek Městského soudu v Praze, kterým byla zamítnuta její žaloba proti rozhodnutí České správy sociálního zabezpečení (dále jen „ČSSZ“) ze dne 2. 3. 2007, čj. X. Tímto rozhodnutím přiznala ČSSZ žalobkyni starobní důchod podle § 29 zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění (dále jen „zákon č. 155/1995 Sb.“). Městský soud v Praze vycházel z následujícího skutkového stavu:

Rozhodnutím ze dne 26. 1. 2007 přiznala žalovaná žalobkyni podle § 29 zákona č. 155/1995 Sb. od 1. 1. 2005 starobní důchod ve výši 8737 Kč. V odůvodnění uvedla, že základní výměra činí 1400 Kč, procentní výměra ke dni vzniku nároku za 42 roků pojištění (63 % výpočtového základu) 6163 Kč. Zvýšení procentní výměry za 783 dnů pojištění získaných po vzniku nároku na důchod (12 % výpočtového základu) činí 1174 Kč. Celková výše procentní výměry je tak 7337 Kč měsíčně. Tato převyšuje výměru podle zákona č. 100/1988 Sb. (3996 Kč), proto náleží výměra podle zákona č. 155/1995 Sb.

Na základě žalobkyní dodatečně předloženého evidenčního listu vydala žalovaná dne 2. 3. 2007 pod č. X nové rozhodnutí, kterým žalobkyni podle § 56 odst. 1 písm. b) zákona č. 155/1995 Sb. zvýšila starobní důchod od 1. 1. 2005 z původní částky 8737 Kč na 8978 Kč. Současně uvedla, že žalobkyni náleží od ledna 2006 starobní důchod ve výši 9352 Kč měsíčně a od ledna 2007 ve výši 9894 Kč měsíčně. Procentní výměra byla stanovena z výpočtového základu, který činil 9904 Kč (osobní vyměřovací základ 13413 Kč), ke dni vzniku nároku za 42 roků pojištění ve výši 6240 Kč měsíčně. Zvýšení procentní výměry za 814 dnů pojištění získaných po vzniku nároku (13,5 % výpočtového základu) činí 1338 Kč měsíčně. Celková výše procentní výměry je tak 7578 Kč. Tato převyšuje výměru podle zákona č. 100/1988 Sb. (4117 Kč), proto náleží výměra podle zákona č. 155/1995 Sb.

Usnesením Krajského soudu v Ostravě ze dne 1. 3. 2001, sp. zn. 9 Co 191/2001, byl žalobkyni předběžně svěřen do péče nezletilý J. Š. (rozhodnutí nabylo právní moci dne 6. 3. 2001). Rozsudkem Okresního soudu ve Frýdku-Místku sp. zn. 106/1991 byla ve vztahu k nezletilému J. Š. zrušena ústavní výchova a tento byl svěřen žalobkyni do pěstounské péče.

Na základě takto zjištěného skutkového stavu dospěl soud k závěru o nedůvodnosti podané žaloby. Soud přezkoumal osobní list důchodového pojištění žalobkyně ze dne 16. 2. 2007, který žalovaná vyhotovila ke svému rozhodnutí ze dne 2. 3. 2007 na základě dodatečně předloženého evidenčního listu žalobkyně, a dospěl k závěru, že tento osobní list byl vyhotoven v souladu s právními předpisy a koeficienty v něm byly žalovanou vloženy správně.

Soud se s odkazem na § 32 odst. 4 zákona č. 155/1995 Sb. rovněž ztotožnil s názorem žalované, že žalobkyni nelze uznat pěstounskou péči nezletilého J. Š. pro nárok na starobní důchod, neboť doba péče byla kratší než 5 let.

Oprávněným shledal soud také názor žalované, podle kterého nemohla být žalobkyni přiznána výplata příplatku k důchodu ke zmírnění některých křivd způsobených komunistickým režimem v oblasti sociální, neboť dosud nepodala písemnou žádost, na jejímž základě by mohla žalovaná o jejím nároku rozhodnout.

Rozsudek Městského soudu v Praze napadla žalobkyně (dále jen „stěžovatelka“) kasační stížností dne 25. 1. 2008, kterou postupně doplnila podáními ze dne 9. 6. 2008, 18. 6. 2008 a 26. 6. 2008. Námitky lze rozdělit do několika okruhů:

I. Stěžovatelka především namítala, že byly chybně zadány koeficienty nárůstu všeobecného vyměřovacího základu v letech 1986, 1987, 1989, 1991, 1993 (2x) a 1995. Podle § 17 odst. 1 zákona č. 155/1995 Sb. se tento koeficient stanoví s přesností na 4 platná desetinná místa. Při výpočtu došlo podle stěžovatelky k chybě při zaokrouhlování posledního čísla za desetinnou čárkou a koeficienty jsou tudíž nižší než stanoví zákon. Uvedená nepřesnost měla za následek chybný výpočet výše starobního důchodu stěžovatelky, a to v její neprospěch.

II. Přestože stěžovatelka získala před dosažením důchodového věku 43 roků a 397 dnů pojištění, pracuje žalovaná pouze se 42 roky. Toto se promítá negativně do výpočtu procentní výměry, která má činit 64,5 %, a nikoli pouze 63 %, jak uvádí žalovaná. Při kontrole na Pražské správě sociálního zabezpečení pak byly zjištěny i další nesrovnalosti ve výdělcích. Od 1. 1. 1999 do 31. 10. 1999 činil vyměřovací základ 108 134 Kč, od 1. 8. 2000 do 30. 11. 2000 18 008 Kč.

III. Žalovaná podle stěžovatelky chybně započetla její dobu pojištění po vzniku nároku na starobní důchod ve výši 1 % za každých 90 dní, když podle zákona náleží za každých 90 dnů 1,5 %.

IV. Žalovaná nezapočetla stěžovatelce dobu výchovy nezl. J. Š. v délce 44 měsíců a dalších 36 měsíců dojíždění, celkem 6 let a 6 měsíců, což činí 6 % výpočtového základu (780 Kč) měsíčně. V dalších podáních pak stěžovatelka požadovala pouze zápočet 3 roků a 4 měsíců, tedy 4,5 % výpočtového základu. Podle § 4 odst. 2 písm. b) vyhlášky č. 284/1995 Sb., kterou se provádí zákon o důchodovém pojištění (dále jen „vyhláška“), se podmínka výchovy dítěte pro nárok ženy na starobní důchod považuje za splněnou též, pečovala-li žena o nezletilé dítě aspoň poslední tři roky před dosažením věku potřebného podle zákona pro vznik nároku na starobní důchod. Stěžovatelka splnila uvedenou podmínku, neboť převzala prasynovce do předběžné péče v jeho 14 letech a 3 měsících, vychovávala jej a živila jej až do jeho zletilosti, a je proto toho názoru, že jí měla být zvýšena procentní výměra starobního důchodu za dobu této péče.

Z výše uvedených důvodů je stěžovatelka přesvědčena, že napadený rozsudek trpí vadami vymezenými v § 103 odst. 1 písm. b) a d) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“) a navrhla, aby Nejvyšší správní soud rozsudek Městského soudu v Praze zrušil a věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek v rozsahu uplatněných stížních bodů a po posouzení věci dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná. O jednotlivých kasačních námitkách uvážil takto:

Ad I. Námitka chybně vypočtených koeficientů nárůstu všeobecného vyměřovacího základu.

Částečně oprávněnou shledal Nejvyšší správní soud námitku chybně vypočtených koeficientů nárůstu všeobecného vyměřovacího základu ve smyslu § 17 zákona č. 155/1995 Sb. Podle odstavce 1 tohoto ustanovení se koeficient nárůstu všeobecného vyměřovacího základu stanoví jako podíl všeobecného vyměřovacího základu za kalendářní rok, který o dva roky předchází roku přiznání důchodu, vynásobeného přepočítacím koeficientem, a všeobecného vyměřovacího základu za kalendářní rok, za který se vypočítává roční vyměřovací základ; tento koeficient se stanoví s přesností na čtyři platná desetinná místa. Koeficient nárůstu všeobecného vyměřovacího základu činí vždy nejméně hodnotu 1.

V případě stěžovatelky činil všeobecný vyměřovací základ za kalendářní rok, který o dva roky předcházel roku přiznání důchodu, tj. za rok 2003, 16769; výše přepočítacího koeficientu byla stanovena na 1,0665 (nařízení vlády č. 521/2004 Sb.). Ve jmenovateli výše popsaného zlomku pak byly všeobecné vyměřovací základy za příslušné roky, tj. 2964 za

rok 1986, 3026 za rok 1987, 3170 za rok 1989, 3792 za rok 1991, 5817 za rok 1993 a 8172 za rok 1995 (srov. nařízení vlády č. 227/1995 Sb. a č. 255/1996 Sb.). Koeficienty nárůstu po zaokrouhlení na čtyři desetinná čísla činily za rok 1986 6,0338, za rok 1987 5,9102, za rok 1989 5,6417, za rok 1991 4,7163, za rok 1993 3,0745 a za rok 1995 2,1885.

Je proto na místě přisvědčit stěžovateli, že v jí označených letech skutečně došlo k chybě při výpočtu a koeficienty nárůstu činily vždy o 0,0001 více, než uvedla žalovaná v OLDP. Současně je však nutno konstatovat, že uvedené pochybení se žádným způsobem nepromítlo do konečných výsledků výpočtu. Rozdíl způsobený chybně vloženými koeficienty představoval v úhrnu ročních vyměřovacích základů celkem 22 Kč (5 Kč za rok 1986, 4 Kč za rok 1987, 5 Kč za rok 1989, 4 Kč za rok 1991, 2 Kč za rok 1993 a 2 Kč za rok 1995) a tento tedy činil nikoli 2 719 419 Kč, jak uvedla žalovaná, nýbrž 2 719 441 Kč. Tato chyba zůstala ovšem bez vlivu již na osobní vyměřovací základ stěžovatelky, který činí podle výpočtu žalované 13 412,6, správně pak 13 412,7. Vzhledem k tomu, že se osobní vyměřovací základ zaokrouhluje na celé koruny nahoru (§ 16 odst. 7 zákona č. 155/1995 Sb.), lze učinit závěr, že pochybení žalované nemělo na výslednou hodnotu osobního vyměřovacího základu stěžovatelky, a tudíž ani výpočtového základu, resp. navazujících výpočtů, žádný vliv.

Byť tak Nejvyšší správní soud souhlasí se stěžovatelkou, že koeficienty nárůstu v namítaných letech byly žalovanou vloženy do OLDP nesprávně a krajský soud tudíž pochybil, pokud žalobní námitce v tomto ohledu nepřisvědčil, je současně třeba uzavřít, že tato vada neměla vliv na zákonnost konečného správního rozhodnutí ani napadeného rozsudku, a není proto na místě rozsudek Městského soudu v Praze z tohoto důvodu rušit.

Ad II. Námitka nesprávně vypočtené procentní výměry

Tato námitka není důvodná. Je totiž nutno rozlišovat mezi počítáním doby pojištění pro posouzení vzniku nároku na straně jedné a pro výpočet výše dávky na straně druhé. Zatímco pro posouzení podmínek vzniku nároku (§ 29 zákona č. 155/1995 Sb.: dosažení důchodového věku + nejméně 25 let pojištění; 65 let + nejméně 15 let pojištění) je zohledňována veškerá získaná doba pojištění – tj. jak doby pojištění, tak i tzv. náhradní doby pojištění – v plném rozsahu, pro výpočet výše dávky jsou náhradní doby pojištění započítávány pouze v rozsahu 80% (§ 34 odst. 1 věta druhá zákona č. 155/1995 Sb.). Z uvedeného pak vyplývá, že celková doba pojištění činí podle stěžovatelčina OLDP 43 roků a 12 dnů, pro výpočet procentní výměry důchodu, tzn. po snížení náhradních dob pojištění na 80 % však činí tato doba pouze 42 roků a 290 dnů. Pro účely výpočtu procentní výměry lze pak započítat pouze „každý celý rok doby pojištění získané do vzniku nároku“ (§ 34 odst. 1 věta první zákona č. 155/1995 Sb.), v daném případě tedy 42 let. Stanovení procentní výměry tak, jak bylo provedeno žalovanou, je tedy v souladu se zákonem.

Ad III. Námitka nesprávného zápočtu doby pojištění získané po vzniku nároku

Rovněž námitka napadající způsob zápočtu doby pojištění po dosažení důchodového věku není opodstatněná. Podle § 34 odst. 2 zákona č. 155/1995 Sb. se výše procentní výměry starobního důchodu stanovená podle odstavce 1 zvyšuje pojištěnci, který po vzniku nároku na tento důchod vykonával výdělečnou činnost a nepobíral přitom

starobní ani plný invalidní důchod, za každých 90 kalendářních dnů této výdělečné činnosti o 1,5 % výpočtového základu. Stěžovatelka získala po dosažení důchodového věku 814 dnů pojištění, tj. 9×90 dnů. 1,5 % za každých započatých 90 dnů pak činí 13,5 % výpočtového základu navíc k procentní výměře dosažené do vzniku nároku (dosažení důchodového věku). Rovněž v tomto ohledu je proto rozhodnutí žalované prosto jakéhokoli pochybení.

Ad IV. Námitka nesprávného započtení doby výchovy nezletilého dítěte J. Š.

Úvodem k této námitce nutno zdůraznit, že podmínka výchovy dítěte ve smyslu § 32 zákona č. 155/1995 Sb. může mít vliv pouze na určení důchodového věku stěžovatelky, nikoli na výpočet procentní výměry důchodu způsobem, který naznačuje stěžovatelka. V době, kdy stěžovatelka pečovala o nezl. J. Š., byla výdělečně činná, tuto dobu má tudíž zhodnocenu jako dobu pojištění (příp. náhradní dobu pojištění) a nelze ji započítat podruhé jako další dobu pojištění, tentokrát z titulu péče o dítě.

Pokud stěžovatelka namítá, že v jejím případě měla být zohledněna výchova nezl. J. Š. ve smyslu § 32 odst. 4 zákona č. 155/1995 Sb., je k tomu třeba uvést následující:

Podle citovaného ustanovení je podmínka výchovy dítěte pro nárok ženy na starobní důchod splněna, jestliže žena osobně pečuje nebo pečovala o dítě ve věku do dosažení zletilosti alespoň po dobu deseti roků. Pokud se však žena ujala výchovy dítěte po dosažení osmého roku jeho věku, je podmínka výchovy dítěte splněna, jestliže žena osobně pečuje nebo pečovala o dítě ve věku do dosažení zletilosti aspoň po dobu pěti roků.

Podle § 4 odst. 2 písm. b) vyhlášky č. 284/1995 Sb., kterou se provádí zákon o důchodovém pojištění, se podmínka výchovy dítěte pro nárok ženy na starobní důchod (§ 32 odst. 4 zákona) považuje za splněnou též, pečovala-li žena o nezletilé dítě aspoň poslední tři roky před dosažením věku potřebného podle zákona pro vznik nároku na starobní důchod (nikoli před odchodem do důchodu, jak naznačuje stěžovatelka).

J. Š. byl stěžovatelce předběžně svěřen do péče usnesením Krajského soudu v Ostravě, které nabylo právní moci dne 6. 3. 2001. Rozsudkem Okresního soudu ve Frýdku - Místku, který nabyl právní moci dne 14. 6. 2003, byla zrušena ústavní výchova J. Š. a tento byl svěřen do pěstounské péče stěžovatelce. J. Š. nabyl zletilosti dne 21. 11. 2004.

Z výše uvedeného vyplývá, že

- celková doba výchovy J. Š. stěžovatelkou od jeho předběžného svěření do péče ke dni 6. 3. 2001 do jeho zletilosti činila 3 roky 8 měsíců a 15 dnů; od svěření do pěstounské péče 1 rok 5 měsíců a 7 dnů. Podmínka § 32 odst. 4 zákona č. 155/1995 Sb. tedy není splněna.

- podmínka tří let před dosažením důchodového věku ve smyslu stěžovatelkou dovolávaného § 4 odst. 2 písm. b) vyhlášky by pak byla splněna, kdyby stěžovatelka vychovávala J. Š. alespoň v období od 10. 4. 1998 do 10. 4. 2001 (důchodový věk vypočten podle § 32 odst. 1 písm. b) bodu 4. zákona č. 155/1995 Sb. „pokud vychovaly jedno dítě“).

Z tohoto hlediska tedy stěžovatelka vychovávala J. Š. pouze 1 měsíc a 4 dny (od 6. 3. 2001 do 10. 4. 2001). Ani podmínka § 4 odst. 2 písm. b) vyhlášky tedy není splněna a dobu výchovy J. Š. proto nelze zohlednit pro stanovení důchodového věku stěžovatelky ve smyslu § 32 odst. 1 písm. b) bodu 4. zákona č. 155/1995 Sb.

Ze všech výše uvedených důvodů dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že napadený rozsudek netrpí vadami podle § 103 odst. 1 písm. b) ani d) s. ř. s. a kasační stížnost proto v souladu s § 110 odst. 1 s. ř. s. zamítl jako nedůvodnou.

Stěžovatelka neměla ve věci úspěch, správní orgán ze zákona nemá právo na náhradu nákladů řízení, Nejvyšší správní soud proto rozhodl tak, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti (§ 60 odst. 1 a 2 s. ř. s. ve spojení s ust. § 120 s. ř. s.).

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 23. října 2008

JUDr. Jaroslav Vlašín
předseda senátu